

WOJEWODA MAZOWIECKI

Warszawa, 19 listopada 2024 r.

WK-IV.431.3.2.2024

Pan

Antoni Duda

Prezes Zarządu Głównego

Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów

Policyjnych

ul. Domaniewska 36/38

02-672 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 29 ust. 3 pkt 1 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie¹, zgodnie z *Planem Kontroli Zewnętrznych Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie na 2024 rok* oraz Rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu ds. Pożytku Publicznego w sprawie przeprowadzania kontroli organizacji pożytku publicznego², o którym mowa w art. 33b ustawy opp, kontrolerzy Wydziału Kontroli Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie (dalej WK MUW):

- Anna Fałek – ekspert – przewodniczący zespołu kontrolnego, na podstawie upoważnienia Wojewody Mazowieckiego nr 636/WK/2024 z dnia 4 września 2024 r.,
- Kamil Kruk – starszy inspektor wojewódzki, na podstawie upoważnienia Wojewody Mazowieckiego nr 637/WK/2024 z dnia 4 września 2024 r.

¹ Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1491) – dalej ustawa opp.

² Rozporządzenie Przewodniczącego Komitetu ds. Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r. w sprawie przeprowadzania kontroli organizacji pożytku publicznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2054) – dalej rozporządzenie w sprawie kontroli opp.

przeprowadzili w dniach od 12 września do 23 października 2024 r.³ z wyłączeniem okresu od 19 września do 14 października 2024 r.⁴, kontrolę problemową w Stowarzyszeniu Emerytów i Rencistów Policyjnych z siedzibą w Warszawie pod adresem ul. Domaniewska 36/38, 02-672 Warszawa (dalej Stowarzyszenie/SEiRP⁵).

Przedmiotem kontroli była prawidłowość gromadzenia i wydatkowania środków pochodzących z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych w organizacjach pożytku publicznego.

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2022 r.

W związku z ustaleniami zawartymi w Protokole kontroli z dnia 23 października 2024 r., do którego nie wniesiono zastrzeżeń, przekazuję Panu **wystąpienie pokontrolne**.

Osobami udzielającymi wyjaśnień podczas kontroli byli:

- Jerzy Skrycki – Wiceprezes Zarządu Głównego Stowarzyszenia⁶ (dalej Wiceprezes Zarządu Głównego).
- XXXXXX XXXXXXXXX – Księgowa,
- XXXX XXXXXXXXX – Pracownik Biura Zarządu Głównego Stowarzyszenia.

(akta kontroli str. 3-14, 29-38)

Ustalenia kontroli

a) Podstawy prawne działalności organizacji

1. Stowarzyszenie działa na podstawie prawa o stowarzyszeniach⁷ oraz Statutu Stowarzyszenia ustalonego w dniu 29 maja 1990 r.⁸ i następnie zmienianego (obowiązujący tekst jednolity został przyjęty dnia 20 września 2019 r.) (dalej Statut).
2. Stowarzyszenie zostało wpisane do KRS w dniu 13 września 2001 r., do 24 maja 2007 r. działało pod nazwą „Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów Resortu Spraw Wewnętrznych Rzeczypospolitej Polskiej”⁹.

³ Uwzględniając zapisy art. 29a ust. 2 ustawy opp.

⁴ Pismo Wojewody Mazowieckiego z dnia 17 września 2024 r. i 14 października 2024 r.

⁵ Data uzyskania statusu organizacji pożytku publicznego – 13 listopada 2009 r., numer Krajowego Rejestru Sądowego (dalej KRS) - 000043188, numer REGON – 810527743, NIP – 8512442679.

⁶ Na podstawie Pełnomocnictwa z dnia 11 września 2024 r. udzielonego przez Prezesa i Sekretarza Zarządu Głównego SEiRP.

⁷ Prawo o stowarzyszeniach z dnia 7 kwietnia 1989 r. (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 2261).

⁸ Zgodnie z informacją z KRS, stan na dzień 23 września 2024 r., Dział 1, Rubryka 4.

⁹ Zostało wpisane do rejestru stowarzyszeń postanowieniem wydanym przez Sąd Wojewódzki w Szczecinie Wydział I Cywilny z dnia 16 lipca 1990 r.

3. Stowarzyszenie prowadzi działalność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a organem sprawującym nadzór jest Prezydent m. st. Warszawy.

(akta kontroli str. 39-131)

b) Zgodność celów statutowych organizacji z zadaniami sfery zadań publicznych w myśl

art. 4 ustawy opp

Zgodnie z treścią § 5 pkt 1 Statutu celem Stowarzyszenia jest:

1. integrowanie członków Stowarzyszenia oraz ich rodzin,
2. organizowanie i promocja życia kulturalnego, wypoczynku, sportu i rekreacji,
3. uczestniczenie w życiu społecznym i publicznym,
4. reprezentowanie interesów zbiorowych swoich członków wobec organów władzy publicznej,
5. ochrona interesów członków Stowarzyszenia w zakresie przysługujących im uprawnień oraz świadczeń emerytalno-rentowych, socjalno-bytowych, zdrowotnych i kulturalnych, a także sprawowanie związanej z tym kontroli społecznej,
6. kształtowanie patriotyzmu, wierności Ojczyźnie i Narodowi, a także pielęgnowanie pozytywnych doświadczeń historii i tradycji zawodowych.

Stowarzyszenie zgodnie z § 5 pkt 2 Statutu realizuje swoje cele poprzez następujące działania:

1. organizację wycieczek krajoznawczych oraz innych form wypoczynku i rekreacji dla członków Stowarzyszenia i ich rodzin,
2. organizację zajęć edukacyjnych, sportowych, seminariów, szkoleń i warsztatów dla członków Stowarzyszenia oraz ich rodzin mających na celu między innymi dokształcanie, poszerzanie wiedzy, edukację oraz wychowanie,
3. udzielanie pomocy materialnej oraz zdrowotnej członkom Stowarzyszenia, oraz członkom ich rodzin w sprawach bytowo-socjalnych w szczególności poprzez gromadzenie funduszy, działalność charytatywną oraz wolontariat. Pomoc wdowom/wdowcom, sierotom i najbliższym po zmarłych członkach Stowarzyszenia,
4. udzielanie pomocy społecznej członkom Stowarzyszenia, ich rodzinom i najbliższym znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych osób i rodzin. Udzielanie pomocy ofiarom katastrof i klęsk żywiołowych ze środowiska byłych funkcjonariuszy i żołnierzy resortu spraw wewnętrznych posiadających prawo do emerytury lub renty oraz ich rodzinom,

5. podejmowanie działań na rzecz niepełnosprawnych i obłożnie chorych emerytów i rencistów oraz członków ich rodzin między innymi poprzez ochronę i promocję zdrowia, pomoc socjalną i materialną,
6. działania na rzecz kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji,
7. podejmowanie współdziałania z władzami państwowymi, samorządowymi, właściwymi organami resortu spraw wewnętrznych oraz ze związkami zawodowymi policjantów w sprawach istotnych dla środowiska emerytów i rencistów między innymi w zakresie wypracowywania prawnych rozwiązań systemu emerytalno-rentowego dla byłych funkcjonariuszy i żołnierzy resortu spraw wewnętrznych,
8. współdziałanie z innymi stowarzyszeniami, organizacjami społecznymi, związkami zawodowymi, poza resortowymi organizacjami emerytów i rencistów oraz ich zrzeszeniami w zakresie działania na rzecz członków stowarzyszenia,
9. współpracowanie z zagranicznymi i międzynarodowymi organizacjami zajmującymi się sprawami ochrony i obrony praw człowieka,
10. działalność wspomagającą rozwój wspólnot, społeczności lokalnych oraz na rzecz integracji europejskiej, a także rozwijania kontaktów i współpracy między społecznościami, mającą na celu podtrzymywanie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwój świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej,
11. otaczanie opieką mogił oraz miejsc pamięci zmarłych i poległych funkcjonariuszy, oraz żołnierzy resortu spraw wewnętrznych.

W trakcie kontroli stwierdzono, że zadania Stowarzyszenia zawarte w Statucie obejmują sferę zadań publicznych ujętych w art. 4 ust. 1 ustawy opp.

Zgodnie z treścią § 5 pkt 3 Statutu działalność Stowarzyszenia wskazana w § 5 pkt 2 Statutu prowadzona jest jako nieodpłatna działalność pożytku publicznego. Określając zakres prowadzonej nieodpłatnej działalności pożytku publicznego spełniono wymóg określony w art. 10 ust. 3 ustawy opp.

Stowarzyszenie zgodnie z treścią § 4 pkt 5 Statutu może tworzyć i powoływać fundacje oraz prowadzić działalność gospodarczą w celu wsparcia działalności statutowej. Prowadzona działalność gospodarcza może mieć wyłącznie charakter dodatkowy w stosunku do działalności pożytku publicznego. W § 4 pkt 7 Statutu określono, w jakich obszarach Stowarzyszenie może prowadzić działalność gospodarczą. Zgodnie z § 4 pkt 8 Statutu dochody z działalności gospodarczej oraz dochody z fundacji Stowarzyszenie przeznacza wyłącznie na realizację celów statutowych i nie może ich przeznaczyć do podziału między swoich członków.

W okresie objętym kontrolą Stowarzyszenie prowadziło nieodpłatną działalność pożytku publicznego oraz działalność gospodarczą.

Organizacja nie posiadała rachunkowego wyodrębnienia powyższych form działalności, co zostało potwierdzone w wyjaśnieniu z dnia 17 października 2024 r. Tym samym Stowarzyszenie nie przestrzegało zapisów art. 10 ust. 1 ustawy opp.

W informacji odpowiadającej odpisowi pełnemu z rejestru stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, stan na dzień 23 września 2024 r. w Dziale 3, w Rubryce 4 – *Przedmiot działalności statutowej organizacji pożytku publicznego*, pkt 2 – *Nieodpłatna działalność statutowa* wymieniono działania takie same, jak zapisane w § 5 pkt 2 Statutu Stowarzyszenia.

W skład struktury organizacyjnej Stowarzyszenia wchodziły terenowe jednostki organizacyjne:

- Oddziały Wojewódzkie/Okręgowe i Oddział Stołeczny,
- Koła (podstawowe jednostki organizacyjne Stowarzyszenia).

Stowarzyszenie w ramach nieodpłatnej działalności pożytku publicznego w 2022 r. udzielało swoim członkom bezpośredniej pomocy finansowej celem poprawy ich warunków socjalno-bytowych i zdrowotnych oraz pomocy prawnej. Stowarzyszenie poprzez działalność Kół organizowało spotkania okolicznościowe, wycieczki krajoznawcze, wycieczki zdrowotne w celu poprawy kondycji i zdrowia, zawody strzeleckie lub wędkarskie, plenery malarskie oraz inne formy zbiorowego wypoczynku i rekreacji. Stowarzyszenie udzielało również wsparcia polegającego na przekazywaniu informacji oraz pomocy w przygotowaniu i wypełnianiu dokumentów do Sądów lub Zakładu Emerytalno-Rentowego MSWiA osobom, którym w wyniku wprowadzonych zmian w przepisach obniżono wysokość emerytur i rent.

(akta kontroli str. 60-131, 587)

c) **Wewnętrzne uregulowania prawne organizacji**

Stowarzyszenie nie posiada i nie posiadało w badanym okresie opracowanej i wprowadzonej polityki rachunkowości.

Księgi rachunkowe w 2022 r. były prowadzone przy użyciu komputera w oparciu o program finansowo-księgowy WAPRO Fakir, wersja 8.90.6.

Obsługa księgową prowadzona była przez panią XXXXX XXXXXXXXXXX, pracującą na rzecz Stowarzyszenia¹⁰.

(akta kontroli str. 36-38)

Kontrolującym okazano *Regulamin działania Komisji ds. Organizacji Pożytku Publicznego /OPP/ Zarządu Głównego SEiRP*¹¹ (dalej Regulamin), w którym określono zasady udzielania pomocy ze środków pochodzących z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych (dalej pdof), obowiązujący od dnia 27 października 2017 r. W załączniku nr 1 do Regulaminu ustalono kryteria, tryb i zasady przydzielania pomocy finansowej ze środków pochodzących z 1% pdof, która skierowana jest do członków Stowarzyszenia, oraz Kół. Aby uzyskać pomoc finansową członek Stowarzyszenia, bądź Koło muszą złożyć „*Wniosek o przyznanie pomocy finansowej ze środków pochodzących z 1% pdof*”, którego wzór określa załącznik nr 2 do Regulaminu. Wnioski podlegają weryfikacji przez Zarządy Kół, Wojewódzkie/Okręgowe Zespoły ds. OPP i następnie kierowane są do Komisji ds. Organizacji Pożytku Publicznego (dalej Komisja ds. OPP).

W części I załącznika nr 1 do Regulaminu, zostały określone podstawy rozpatrywania wniosków, jn.:

1. trudna sytuacja życiowa,
2. skutki katastrof i klęsk żywiołowych,
3. działalność na rzecz osób niepełnosprawnych,
4. promocja i ochrona zdrowia,
5. działalność na rzecz kultury, integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów współpracy między społecznościami.

Do wniosków o przyznanie pomocy finansowej wymagane są załączniki, określone w części III załącznika nr 1 do Regulaminu, między innymi:

- dokumenty potwierdzające wysokość dochodu wnioskodawcy,
- dokumentacja medyczna, orzeczenia lekarskie, faktury potwierdzające poniesione koszty leczenia, zakupu leków, sprzętu medycznego.

Kryteria przyznania pomocy finansowej członkom Stowarzyszenia bądź Kołom zostały określone w części V załącznika nr 1 do Regulaminu, są nimi:

¹⁰ Na podstawie umów zlecenia z dnia 3 stycznia i 1 lipca 2022 r. oraz umowy o dzieło z dnia 1 lipca 2022 r. na sporządzenie, wykonanie oraz wysłanie sprawozdania merytorycznego z działalności organizacji pożytku publicznego.

¹¹ Regulamin wprowadzono uchwałą Zarządu Głównego SEiRP nr 33/VII/ZG/2017 z dnia 27 października 2017 r.

1. wysokość dochodu wnioskodawcy lub dochód na jednego członka rodziny,
2. udokumentowany stan zdrowia wnioskodawcy – o ile ma zawiązek z podstawą złożenia wniosku,
3. wysokość pomocy z funduszu socjalnego – o ile taka pomoc została przyznana,
4. wysokość odszkodowania z firmy ubezpieczeniowej – o ile taką pomoc wnioskodawca otrzymał,
5. wysokość dofinansowania z NFZ – o ile takie dofinansowanie miało miejsce,
6. stan środków OPP na dzień rozpatrywania wniosków – w układzie wojewódzkim,
7. udział wnioskodawcy w programie OPP,
8. w przypadku dysproporcji w zakresie liczby złożonych wniosków i stanem środków OPP, Komisja winna brać pod uwagę wysokość dotychczasowych wpływów z 1% pdof z Województwa/Okręgu wnioskodawcy.

Złożone wraz z załącznikami wnioski rozpatrywane są na posiedzeniach Komisji ds. OPP z których sporządzane są protokoły, a następnie zatwierdzane przez Prezydium Zarządu Głównego Stowarzyszenia (dalej Prezydium ZG SEiRP).

W 2022 r. do Komisji ds. OPP wpłynęło 75 wniosków o przyznanie pomocy finansowej ze środków pochodzących z 1% pdof, z czego 73 wnioski wpłynęły od członków Stowarzyszenia, a 2 wnioski złożyły Koła.

Komisja ds. OPP w 2022 r. odbyła 2 posiedzenia z których sporządziła protokoły, jn.:

- dnia 25 kwietnia 2022 r. rozpatrzyła 25 wniosków przyznając 46 800,00 zł pomocy,
- dnia 13 grudnia 2022 r. rozpatrzyła 42 wnioski przyznając 60 800,00 zł pomocy.

W okresie objętym kontrolą Prezydium ZG SEiRP wydało 4 decyzje w sprawie udzielenia pomocy ze środków finansowych OPP, jn.:

- Decyzja nr 1/VIII/2022 z dnia 5 maja 2022 r., Prezydium ZG SEiRP zaakceptowało rekomendacje Komisji ds. OPP i przyznało pomoc finansową w kwocie przez nią proponowanej, tj. 46 800,00 zł,
- Decyzja nr 5/VIII/2022 z dnia 6 lipca 2022 r., Prezydium ZG SEiRP przyznało pomoc finansową 7 wnioskodawcom na kwotę ogółem 14 000,00 zł. Zgodnie z wyjaśnieniem Wiceprezesa Zarządu Głównego z dnia 17 października 2024 r. z powodu zagrożenia pandemią Covid-19 posiedzenie Komisji ds. OPP nie odbyło się, w związku z czym Prezydium ZG SEiRP w dniu 6 lipca 2022 r. samodzielnie rozpatrzyło wnioski o pomoc finansową.

- Decyzja nr 9/VIII/2022 z dnia 6 lipca 2022 r. w sprawie pokrycia kosztów sporządzenia kasacji i udziału w postępowaniu kasacyjnym w sprawie członka Stowarzyszenia¹².
- Decyzja nr 1/VIII/2022 z dnia 14 grudnia 2022 r., Prezydium ZG SEiRP zaakceptowało rekomendacje Komisji ds. OPP co do 41 wniosków, w jednym przypadku podwyższyło kwotę pomocy. Ogółem pomoc finansową przyznano w kwocie 61 600,00 zł.

W kontrolowanym okresie Komisja ds. OPP zaopiniowała pozytywnie 74 wnioski, jeden wniosek nie został rozstrzygnięty, z powodu śmierci wnioskodawcy.

Stowarzyszenie w dniu 14 lipca 2022 r. zawarło umowę o świadczenie usług z XXXXXXXXXX XXXXXX z siedzibą w XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX, w sprawie pokrycia kosztów pomocy prawnej, sporządzenia kasacji i udziału w postępowaniu kasacyjnym przed Sądem Najwyższym w imieniu jednego z członków Stowarzyszenia.

(akta kontroli str.132-169, 247-252, 584)

Stowarzyszenie okazało wyodrębnioną ewidencję księgową, zarówno po stronie przychodów jak też kosztów działalności pożytku publicznego umożliwiającą identyfikację przychodów i poniesionych kosztów z 1% pdof. Powyższe przychody i koszty ewidencjonowano na niżej wymienionych kontach księgowych:

- 730-01 – Przychody z OPP,
- 725-02 – Koszty związane z OPP.

Kontrolujący stwierdzili, że wszystkie dokumenty źródłowe będące podstawą przychodów zostały zaewidencjonowane na kontach dedykowanych 1% pdof, natomiast nie wszystkie dokumenty źródłowe będące podstawą wydatków zostały zaewidencjonowane na koncie księgowym dedykowanym dla kosztów 1% pdof.

(akta kontroli str. 191-200, 226-227)

d) Korzystanie z uprawnień organizacji pożytku publicznego w zakresie:

1. Uzyskania i gromadzenia przychodów z tyt. 1% pdof

Zgodnie z art. 27 ust. 1 ustawy opp, podatnik podatku dochodowego od osób fizycznych może *(na zasadach i w trybie określonym w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych¹³)*, przekazać 1% pdof na rzecz wybranej przez siebie organizacji pożytku publicznego. Wpływ środków finansowych z 1% pdof na rachunek bankowy nr 98 2030 0045 1110 0000 0412 7340 w BNP Paribas Bank Polska

¹² Decyzja została zatwierdzona Uchwałą nr 8/VIII/ZG/2022 Zarządu Głównego SEiRP z dnia 7 lipca 2022 r.

¹³ Ustawa z 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 226, ze zm.).

S.A. księgowany był na koncie 730-01 *Przychody z OPP* (dalej 730-01). Na potwierdzenie wpływu środków finansowych pochodzących z 1% pdof na rachunek bankowy Stowarzyszenia w 2022 roku sprawdzono wyciągi z BNP Paribas Bank Polska S.A. za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 r. oraz zapisy na koncie 135 *Rachunek OPP* (dalej 135), a także na koncie 730-01. Z zapisów na kontach księgowych wynikało, że Stowarzyszenie otrzymało z urzędów skarbowych z terenu całego kraju kwotę **109 619,64 zł**¹⁴. Ustalenia kontroli wykazały, że w ewidencji księgowej kwotę osiągniętych przychodów z 1% pdof wykazano prawidłowo.

(akta kontroli str. 200-225)

Na rachunku bankowym dedykowanym do wpływów z 1% pdof na dzień 1 stycznia 2022 r. Stowarzyszenie posiadało środki finansowe pochodzące z 1% pdof z lat poprzednich w kwocie 291 383,86 zł.

(akta kontroli str. 203-209)

2. Wydatkowania środków z tyt. 1% pdof

Na podstawie dokumentów źródłowych oraz ewidencji księgowej ustalono, że w 2022 r. ze środków finansowych otrzymanych z tytułu 1% pdof, gromadzonych na wyodrębnionym rachunku bankowym wydatkowano kwotę **126 538,70 zł**, z czego na bezpośrednią pomoc finansową dla członków Stowarzyszenia i Kół wydatkowano **124 860,00 zł**.

W wyniku weryfikacji dokumentów objętych kontrolą stwierdzono, że w 2022 roku Stowarzyszenie ze środków pochodzących z 1 % pdof wydatkowało:

- 118 900,00 zł – na pomoc finansową dla członków Stowarzyszenia,
- 3 500,00 zł – na pomoc finansową dla Kół¹⁵,
- 2 460,00 zł – na pomoc prawną dla członka Stowarzyszenia¹⁶,
- 1 678,70 zł – na zwrot kosztów podróży krajowych dla członków Komisji ds. OPP.

¹⁴ Kwota 109 619,64 zł została wskazana w *Wykazie organizacji pożytku publicznego, które w 2022 r. otrzymały 1% należnego podatku za 2021 r.* oraz wykazana w sprawozdaniu merytorycznym w części III pkt 2.1.

¹⁵ Dofinansowanie działalności Kół na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społecznościami. Do wniosków dołączono faktury VAT, paragony oraz listy uczestników organizowanych wydarzeń.

¹⁶ Płatności dokonano przelewem na rachunek bankowy XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX, na podstawie faktury VAT nr FA/28/2022 z dnia 14 lipca 2022 r.

Na podstawie okazanej dokumentacji ustalono, że koszty sfinansowane z wpływów z 1 % pdof ujmowane były na koncie księgowym 725-02 *koszty związane z OPP* (dalej 725-02). Łączna wysokość zaewidencjonowanych w 2022 r. kosztów 1% pdof na koncie 725-02 wyniosła 124 860,00 zł. Koszty podróży krajowych członków Komisji ds. OPP ujęto w kwocie 1 678,50 zł (powinno być 1 648,70 zł)¹⁷ na koncie 407-01 *Podróże służbowe krajowe* (dalej 407-01) – ogólnym, na którym Stowarzyszenie ewidencjonowało koszty podróży krajowych innych osób. Ponadto w poleceniu wyjazdu służbowego nr 1/2022 i nr 2/2022 błędnie wyliczono wysokość należnej diety. W obydwu przypadkach członkowie komisji przebywali w podróży służbowej poniżej 12 godzin i w związku z tym należała się im połowa diety, czyli 15,00 zł, a otrzymali po 30,00 zł¹⁸.

Wobec powyższego wydatki z 1% pdof w 2022 r. powinny wynieść 126 508,70 zł, a nie 126 538,70 zł (zostały zawyżone o 30 zł).

(akta kontroli str. 208-246)

Dla potwierdzenia prawidłowości rozliczenia przedmiotowych kosztów kontrolujący dokonali sprawdzenia ewidencji księgowej kosztów sfinansowanych z wpływów z 1% pdof poniesionych w 2022 r., wszystkich okazanych dokumentów źródłowych zaewidencjonowanych w księgach rachunkowych 2022 r. i dokonanych na ich podstawie płatności.

Wydatki, poza jednym przypadkiem wypłaty w gotówce, realizowane były przelewami z wyodrębnionego rachunku bankowego Stowarzyszenia, zgodnie z decyzjami Prezydium ZG SEiRP oraz na podstawie rozliczonych poleceń wyjazdu służbowego członków Komisji ds. OPP.

Pomoc finansowa była przekazywana na rachunki bankowe członków Stowarzyszenia wskazane we wnioskach, związana była z ich trudną sytuacją życiową spowodowaną niskimi dochodami i złym stanem zdrowia. W dwóch przypadkach przyznana pomoc finansowa w kwocie ogółem 7 000,00 zł dotyczyła skutków katastrof i klęsk żywiołowych jakimi były pożary domów wnioskodawców.

¹⁷ Błędnie zaksięgowano polecenie wyjazdu służbowego nr 41 – wypłacono 338,20 zł, w księgach zaewidencjonowano 338,00 zł.

¹⁸ Polecenie wyjazdu służbowego nr 1/2022 – kwota 270,00 zł – powinna być 255,00 zł, polecenie wyjazdu służbowego nr 2/2022 – kwota 266,60 zł – powinna być 251,60 zł.

Kontroli poddane zostały wszystkie wnioski, rozpatrywane przez Komisję ds. OPP w 2022 r. dotyczące przyznania pomocy finansowej ze środków pochodzących z 1% pdof, do akt kontroli załączono przykładowe wnioski.

Wszystkie wnioski zawierały uzasadnienie przyznania pomocy finansowej (w części przeznaczonej dla beneficjenta), oraz wymagane załączniki w zależności od przyczyny, dla której składany był wniosek.

Wnioski spełniały wymagania określone w Regulaminie, były zaopiniowane przez Zarządy Kół wnioskodawców i/lub Zespoły Wojewódzkie/Okręgowe ds. OPP, poza trzema wnioskami przesłanymi bezpośrednio do Komisji ds. OPP, które nie posiadały opinii Zarządów Kół wnioskodawców i Zespołów Wojewódzkich/Okręgowych ds. OPP. Jeden z nich napisany był odręcznie na kartce zamiast na obowiązującym druku. W jednym przypadku pomimo negatywnej opinii Koła i Zespołu Wojewódzkiego/Okręgowego ds. OPP, Komisja ds. OPP przyznała pomoc finansową w kwocie 500,00 zł, co jest najniższą przyznawaną kwotą pomocy finansowej w badanym okresie.

Dowody księgowe poddane kontroli, dokumentujące wydatki takie jak polecenia wyjazdu służbowego nie zawierały informacji o źródle finansowania wydatku, zawierały natomiast informacje o sprawdzeniu pod względem formalnym i rachunkowym (z jednym wyjątkiem) oraz były zatwierdzone przez Prezesa Zarządu Głównego. W przypadku wniosków, sama ich nazwa określała źródło finansowania (wyjątek stanowił wniosek napisany odręcznie), zostały zatwierdzone przez Prezydium ZG SEiRP. Dokumenty księgowe nie zawierały informacji o zakwalifikowaniu dowodu do ujęcia w księgach rachunkowych przez wskazanie miesiąca oraz sposobu ujęcia w księgach rachunkowych. Na podstawie dowodów źródłowych oraz ewidencji księgowej stwierdzono, że poniesione przez Stowarzyszenie wydatki ze środków pochodzących z 1% pdof są zgodne ze Statutem oraz z art. 27 ust. 2 ustawy opp.

Podsumowując powyższe ustalenia kontroli w zakresie środków pochodzących z 1% pdof, ustalono:

- stan na 1 stycznia 2022 r. – 291 383,86 zł,
- wpływ – 109 619,64 zł,
- wydatkowanie – 126 538,70 zł,
- stan na 31 grudnia 2022 r. – 274 464,48 zł.

(akta kontroli str. 208-225, 230-246, 253-556)

W trakcie analizy sprawozdania merytorycznego za 2022 r. stwierdzono, że kwota przychodów z 1% pdof wykazana w sprawozdaniu jest zgodna z ewidencją księgową.

Jednocześnie w sprawozdaniu merytorycznym w części III pkt 3.2 i pkt 4.1 Stowarzyszenie wykazało poniesione koszty z 1% pdof w kwocie ogółem 127 983,90 zł, a w części III pkt 3.3 poz. 2 wskazało kwotę 3 123,90 zł jako koszty podróży krajowych Komisji ds. OPP oraz sporządzenie sprawozdania. Jak wynika z dokumentacji źródłowej Stowarzyszenie na podróże krajowe dla komisji ds. OPP wydatkowało kwotę 1 678,70 zł, natomiast koszty sporządzenia sprawozdania zostały sfinansowane z innych środków. Ogółem koszty poniesione z 1% pdof w 2022 r. wyniosły 126 538,70 zł. Na powyższe kontrolujący otrzymali pisemne wyjaśnienie z dnia 17 października 2024 r.

Ponadto w części II pkt 3.2 poz. 2 przedmiotowego sprawozdania wykazano błędne dane dotyczące nr kodu PKD w stosunku do informacji zawartych w KRS.

(akta kontroli str. 179-190, 585-586)

e) **Przestrzeganie przez organizację zakazu wzywania do przekazania lub przekazywania środków finansowych pochodzących z 1% pdof na rzecz organizacji pożytku publicznego, które nie zostały uwzględnione w wykazie (art. 27aa ust. 1 ustawy opp)**

W złożonym wyjaśnieniu z dnia 15 października 2024 r. Wiceprezes Zarządu Głównego wyjaśnił, że przestrzegano zakazu wzywania do przekazania oraz przekazywania środków finansowych pochodzących z 1% pdof, na rzecz organizacji pożytku publicznego nie ujętych w wykazie¹⁹, na które podatnik może przekazać 1% pdof z rozliczeń podatkowych. Działanie takie jest zgodne z art. 27aa ust. 1 ustawy opp.

(akta kontroli str. 581-583)

f) **Realizacja obowiązku sprawozdawczego, o którym mowa w art. 23 ust. 2a oraz ust. 6 ustawy opp**

Roczne sprawozdanie merytoryczne z działalności organizacji pożytku publicznego za rok 2022 oraz sprawozdanie finansowe zostały podane do publicznej wiadomości poprzez umieszczenie na stronie internetowej organizacji, zgodnie z wymogiem wynikającym z art. 23 ust. 2a ustawy opp pod adresem: <https://seirp.pl/>.

¹⁹ <https://niw.gov.pl/opp/wykaz-opp/>

Ponadto sprawozdanie merytoryczne oraz sprawozdanie finansowe za rok 2022 zostały umieszczone na stronie Narodowego Instytutu Wolności Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego w Biuletynie Informacji Publicznej w dniu 13 lipca 2023 r. pod adresem: <http://sprawozdaniaopp.niw.gov.pl/> w bazie sprawozdań finansowych i merytorycznych z działalności organizacji pożytku publicznego. Działaniem takim Stowarzyszenie spełniło wymóg wynikający z art. 23 ust. 6 ustawy opp.

(akta kontroli 174-190)

g) Sprawozdanie finansowe organizacji

Sprawozdanie finansowe Stowarzyszenia za 2022 r. zawierało bilans, rachunek zysków i strat oraz informację dodatkową, obejmującą wprowadzenie do sprawozdania finansowego oraz dodatkowe informacje i objaśnienia, zostało sporządzone zgodnie z załącznikiem nr 6 do ustawy o rachunkowości²⁰. Zarząd Główny Stowarzyszenia Uchwałą z dnia 11 lipca 2023 r. zatwierdził sprawozdanie finansowe i merytoryczne za 2022 r.

(akta kontroli str. 170-178)

h) Spełnienie wymogów zawartych w rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie obowiązku badania sprawozdań finansowych organizacji pożytku publicznego²¹

W wyniku weryfikacji zapisów zawartych w sprawozdaniu finansowym i rocznym sprawozdaniu merytorycznym z działalności organizacji pożytku publicznego za 2022 r. ustalono, że:

- przeciętna liczba zatrudnionych w organizacji na podstawie stosunku pracy w przeliczeniu na pełne etaty wynosiła 0,00 etatów,
- liczba zatrudnionych w organizacji świadczących usługi na podstawie umowy cywilnoprawnej - 3 osoby,
- suma aktywów bilansu na koniec roku obrotowego 2 106 703,50 zł,
- koszty organizacji wyniosły ogółem 1 205 045,88 zł w tym wysokość kosztów finansowanych z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych 126 538,70 zł,
- łączna kwota przychodów ze źródeł publicznych wyniosła 0,00 zł,

²⁰ Ustawa z 29 września 1994 r. o rachunkowości (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 120 ze zm.).

²¹ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 13 listopada 2018 r. w sprawie obowiązku badania sprawozdań finansowych organizacji pożytku publicznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2148) – dalej rozporządzenie w sprawie obowiązku badania sprawozdań finansowych organizacji pożytku publicznego.

- łączna kwota przychodów organizacji za rok obrotowy wyniosła 791 456,75 zł,
- w części VIII pt. *Informacja o działalności zleconej organizacji pożytku publicznego przez organy administracji publicznych w okresie sprawozdawczym* w pkt 1 sprawozdania merytorycznego organizacja wykazała, że nie zrealizowała zadań publicznych zleconych przez organy jednostek samorządu terytorialnego,
- nie wystąpiły przesłanki, o których mowa w art. 64 ust. 1 pkt 4 ustawy o rachunkowości²² obligujące do zbadania przez biegłego rewidenta rocznego sprawozdania finansowego z prowadzonej działalności pożytku publicznego, a także, nie wystąpiły łącznie wszystkie przesłanki określone w § 1 ust. 1 rozporządzenia w sprawie obowiązku badania sprawozdań finansowych organizacji pożytku publicznego, obligujące do zbadania sprawozdania finansowego organizacji pożytku publicznego za 2022 rok.

Zgodnie z § 1 ww. rozporządzenia organizacja pożytku publicznego jest zobowiązana do przeprowadzenia badania sprawozdania finansowego, pomimo nie podlegania obowiązkowi takiego badania zgodnie z przepisami o rachunkowości - w przypadku, gdy realizowała ona zadania publiczne zlecone, jako powierzone do wykonywania lub do wspierania zadania publicznego, oraz otrzymała w roku obrotowym łączną kwotę dotacji na ww. zadania w wysokości co najmniej 100 000,00 zł oraz osiągnęła w roku obrotowym przychody w wysokości co najmniej 3 000 000,00 zł. W trakcie kontroli ustalono, że Stowarzyszenie w 2022 r. nie spełniało tych warunków.

(akta kontroli str. 174-190)

i) Spełnienie obowiązków związanych z promocją polegająca na publicznym zachęcaniu do przekazania 1% pdof określonych w art. 27c ustawy opp, w zakresie:

- 1. Zawierania informacji promujących przekazanie 1% pdof o jej finansowaniu lub współfinansowaniu ze środków finansowych pochodzących z 1% pdof, w zakresie treści i formy oraz sposobu ich zamieszczenia zgodnie z art. 27c ust. 1 i ust. 3 ustawy opp**

²² Zgodnie z art. 64 ust. 1 pkt 4 ustawy o rachunkowości do zbadania i ogłoszenia sprawozdania finansowego, jest zobowiązana jednostka, która w poprzedzającym roku obrotowym, za który sporządzono sprawozdania finansowe spełniła, co najmniej dwa z następujących warunków: średnioroczne zatrudnienie w przeliczeniu na pełne etaty wyniosło co najmniej 50 osób, suma aktywów bilansu na koniec roku obrotowego stanowiła równowartość w walucie polskiej co najmniej 2 500 000,00 euro, przychody netto ze sprzedaży towarów i produktów oraz operacji finansowych za rok obrotowy stanowiły równowartość w walucie polskiej co najmniej 5 000 000,00 euro.

Stowarzyszenie nie prowadziło ze środków pochodzących z 1% pdof działań zachęcających do przekazywania 1% pdof. W sprawozdaniu merytorycznym w części III pkt 4.2 Stowarzyszenie nie wykazało poniesionych kosztów na kampanię związaną z pozyskiwaniem 1% pdof. Powyższe zostało potwierdzone pismem Wiceprezesa Zarządu Głównego z dnia 15 października 2024 r.

(akta kontroli str. 179-190, 581-583)

2. Programu komputerowego umożliwiającego podatnikowi pdof wypełnienie zeznania podatkowego zawierając określone informacje, w przedmiocie treści, formy oraz sposobie ich zamieszczenia zgodnie z art. 27c ust. 2 pkt 1 i 2 i ust. 3 ustawy opp

Wiceprezes Zarządu Głównego w piśmie z dnia 15 października wyjaśnił, że Stowarzyszenie nie posiada własnego, odrębnego programu komputerowego umożliwiającego podatnikowi wypełnienie zeznania podatkowego, na stronie internetowej Stowarzyszenia znajduje się link przekierowujący do usługi Twój e-Pit.

(akta kontroli str. 581-583)

j) Korzystanie przez organizację ze zwolnień, o których mowa w art. 24 ust. 1 ustawy opp

W sprawozdaniu merytorycznym za rok 2022 w części IV pkt 1 Stowarzyszenie wykazało, że nie korzystało ze zwolnienia z podatku dochodowego od osób prawnych, podatku od nieruchomości, podatku od czynności cywilnoprawnych, opłaty skarbowej i opłat sądowych. Powyższe potwierdził Wiceprezes Zarządu Głównego w pisemnym oświadczeniu z dnia 15 października 2024 r.

(akta kontroli str. 179-190, 581-583)

k) Korzystanie z uprawnienia do nabycia przez organizację pożytku publicznego na szczególnych warunkach prawa użytkowania nieruchomości będących własnością Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego zgodnie z art. 24 ust. 2 ustawy opp

W sprawozdaniu merytorycznym za rok 2022 w części IV pkt 3 Stowarzyszenie wykazało, że nie korzystało z uprawnienia do nabycia na szczególnych zasadach prawa własności lub prawa użytkowania wieczystego nieruchomości z zasobu Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego. Powyższe potwierdzono oświadczeniem Wiceprezesa Zarządu Głównego z dnia 15 października 2024 r.

l) Nieodpłatne informowanie o działalności pożytku publicznego w jednostkach publicznej radiofonii i telewizji, o którym mowa w art. 26 ustawy opp

W sprawozdaniu merytorycznym za rok 2022 w części IV pkt 2 Stowarzyszenie wskazało, że nie korzystało z prawa do nieodpłatnego informowania przez jednostki publicznej radiofonii i telewizji o prowadzonej działalności nieodpłatnej pożytku publicznego, zgodnie z art. 23a ust. 1 ustawy o radiofonii i telewizji²³. Powyższe zostało potwierdzone w oświadczeniu Wiceprezesa Zarządu Głównego z dnia 15 października 2024 r.

(akta kontroli str. 179-190, 581-583)

Ocena zagadnień poddanych kontroli

W wyniku kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Brak opracowanej i wprowadzonej polityki rachunkowości.
2. Nieprzestrzeganie zapisów art. 10 ust. 1 ustawy opp, w zakresie rachunkowego wyodrębnienia poszczególnych form działalności w stopniu umożliwiającym określenie przychodów, kosztów i wyników każdej z tych działalności tj. nieodpłatnej działalności pożytku publicznego oraz działalności gospodarczej.
3. Nieumieszczanie na dowodach księgowych informacji zakwalifikowania dowodu do ujęcia w księgach rachunkowych przez wskazanie miesiąca oraz sposobu ujęcia dowodu w księgach rachunkowych, co jest niezgodne z art. 21 ust. 6 ustawy o rachunkowości.

Ponadto stwierdzono uchybienia:

1. Dowody księgowe dokumentujące rozliczenia podróży służbowych członków Komisji ds. OPP:
 - nie zostały zaewidencjonowane na kontach dedykowanych dla 1% pdof,
 - nie zawierały informacji o źródle finansowania wydatku,
 - w rozliczeniach poleceń wyjazdu służbowego nr 1/2022 i nr 2/202 przysługujące członkom Komisji ds. OPP diety, wyliczono niezgodnie z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery

²³ Ustawa z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji (t.j. Dz. U. z 2022 poz. 1722).

budżetowej z tytułu podróży służbowej²⁴, co spowodowało zawyżenie wydatków i kosztów o 30,00 zł,

- ujęcie w księgach rachunkowych kwoty 338,00 zł z tytułu rozliczenia polecenia wyjazdu służbowego nr 41, zamiast kwoty 338,20 zł, która została wypłacona.
2. Wykazanie nieprawidłowych danych w sprawozdaniu merytorycznym za 2022 r. w zakresie kwoty poniesionych kosztów z 1% pdof oraz numeru kodu PKD w stosunku do informacji zawartych w KRS, jn.:
- w części III pkt 3.2, pkt 4.1 oraz pkt 4.1 poz. a), w zakresie kwoty poniesionych kosztów z 1% pdof w okresie sprawozdawczym,
 - w części III pkt 3.3 poz. 2, kwoty poniesionych kosztów delegacji Komisji ds. OPP,
 - w części II pkt 3.2 poz. 2, numeru kodu PKD.

Podsumowując wyniki kontroli informuję Pana, że kontrolę w przedmiocie prawidłowości gromadzenia i wydatkowania środków pochodzących z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych w organizacjach pożytku publicznego – ocenia się **pozytywnie pomimo nieprawidłowości.**

Przedstawiając powyższe ustalenia, zobowiązuję Zarząd Główny Stowarzyszenia do podjęcia następujących działań mających na celu wyeliminowanie stwierdzonych w toku kontroli nieprawidłowości i uchybień oraz zapobieganie powstawaniu ich w przyszłości, a w szczególności do:

1. Opracowania i wdrożenia polityki rachunkowości, która będzie zgodna z obowiązującymi przepisami prawa oraz dostosowana do specyfiki działalności Stowarzyszenia. Dokument ten powinien być regularnie aktualizowany i komunikowany osobom odpowiedzialnym za prowadzenie ksiąg rachunkowych.
2. Rachunkowego wyodrębnienia poszczególnych form prowadzonej działalności, co pozwoli na bardziej precyzyjne zarządzanie finansami oraz poprawi przejrzystość i rzetelność raportowania finansowego.

²⁴ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej z dnia 29 stycznia 2013 r.(t.j. Dz. U. z 2023 poz. 2190) – dalej rozporządzenie w sprawie należności z tytułu podróży służbowej.

3. Sporządzania opisów dowodów księgowych zgodnie z art. 21 ust. 6 ustawy o rachunkowości oraz zawierania na dokumentach księgowych informacji o źródle finansowania wydatków.
4. Ewidencjonowania kosztów poniesionych z wpływów z 1 % pdof na kontach dedykowanych do 1% pdof oraz dochowania szczególnej staranności przy ewidencjonowaniu w księgach rachunkowych wszystkich dokumentów źródłowych związanych z wydatkami finansowanymi z 1% pdof.
5. Poprawnym wyliczaniu kosztów podróży służbowych, zgodnie z rozporządzeniem w sprawie należności z tytułu podróży służbowej.
6. Skorygowania rocznego sprawozdania merytorycznego za 2022 r. w zakresie kosztów poniesionych z 1% pdof oraz numeru kodu PKD.
7. Sporządzania rocznych sprawozdań merytorycznych z działalności Stowarzyszenia z zachowaniem należytej staranności i rzetelności, w celu zapewnienia pełnej zgodności zawartych w nich danych ze stanem faktycznym oraz prowadzoną ewidencją księgową.

Działając na podstawie § 20 rozporządzenia w sprawie kontroli opp, zobowiązuję Pana Prezesa do poinformowania Wojewody Mazowieckiego, w terminie 20 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia, o sposobie usunięcia nieprawidłowości oraz wykonania zaleceń pokontrolnych, a także o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia.

z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Artur Subda
Dyrektor Wydziału Kontroli

Wykonano w 3 egz.:

egz. nr 1 – adresat,

egz. nr 2 – Departament Społeczeństwa Obywatelskiego KPRM,

egz. nr 3 – aa.